

ΣΤΑ ΙΧΝΗ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Φθινοπωρινή περιπλάνηση σε έναν τόπο-θησαυρό, αστείρευτη πηγή ιστορικής γνώσης και σπάνια κιβωτό τέχνης και πολιτισμού της τελευταίας περιόδου του Βυζαντίου. Κείμενο - φωτογραφίες: Μάρω Κουρή.

Ο κάμπος πέρα άχνιζε, ο Ευρώτας στραφάλιζε. Η καστρόπορτα ανοιχτή, οι αυλές χορταριασμένες. Ανεβαίνω ρημαγμένες σκάλες, φτάνω στις πολεμίστρες. Χαρά να είσαι γερός, συνεπαρμένος από υψηλή πίκρα, και ν' ανεβαίνεις ολομόναχος σ' ένα βουνό». Με αυτά τα λόγια περιέγραψε ο Νίκος Καζαντζάκης στο «Ταξιδεύοντας» την εμπειρία του στη μεσαιωνική καστροπολιτεία του Μυστρά. Συνετοί δεσπότες, όπως ο Μανουήλ Καντακουζηνός, ο Θεόδωρος Β' Παλαιολόγος, ο Κωνσταντίνος ΙΑ' Παλαιολόγος, τελευταίος αυτοκράτορας του Βυζαντίου, συνετέλεσαν ώστε ο Μυστράς να επεκτείνει την εξουσία του στην Πελοπόννησο και να εξελιχθεί σε εστία της πολιτικής και πνευματικής ζωής της αυτοκρατορίας. Σοφοί, καλλιτέχνες και λόγιοι συγκεντρώνονταν στην αυλή του δεσπότη, με σημαντικότερο τον Γεώργιο Γεμιστό ή Πλήθωνα (1355-1452) που ίδρυσε φιλοσοφική σχολή το 1400, διετέλεσε σύμβουλος των αυτοκρατόρων, δικαστής, και ως βαθύς γνώστης του πλατωνισμού, κατέληξε σε μια πολιτικοκοινωνική αναδιοργάνωση πολιτείας βασισμένη σε μεταρρυθμισμένη εκδοχή του αρχαιοελληνικού πολυθεϊσμού. Το 1460, οκτώ χρόνια μετά τον θάνατό του, ο Μυστράς παραδόθηκε στους Τούρκους και στον σταδιακό μαρασμό.

ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟ ΚΑΦΕΝΕΙΟ

Ο Πολλοί μαθητές του Πλήθωνα, σαν τον μετέπειτα καρδινάλιο Βησσαρίωνα, έφυγαν στην Ιταλία συμβάλλοντας στην Αναγέννηση. Το 1466 παλοί θαυμαστές του με επικεφαλής τον Σιγισμόνδο Μαλατέστα εισέβαλαν στη Λακεδαίμονα, πήραν τα οστά του και τα μετέφεραν στον Ναό των Μαλατέστα στο Ρίμινι, όπου αναπαύονται μέχρι σήμερα, «για να βρίσκεται ο μεγάλος διδάσκαλος μεταξύ ελεύθερων ανθρώπων». Το 1906 ο Παλαμάς, στον «Δωδεκάλογο του Γύφτου», αφιέρωσε τον Στ' Λόγο, «Γύρω σε μια φωτιά», στην καταστροφή του βιβλίου «Νόμοι» του Πλήθωνα ως «ειδωλολατρικό» από τον Γεννάδιο Σχολάριο.

ΜΥΣΤΡΑΣ

Τι να δείτε

Φθάνοντας στους πρόποδες του **Ταυγέτου**, σε υψόμετρο 621 μ. και μόλις 6 χλμ. δυτικά της **Σπάρτης**, η ατμοσφαιρική καστροπολιτεία καλωσορίζει τον περιηγητή. Από την επάνω πύλη ξεκινούν δύο καλντερίμια. Το ένα ανεβαίνει προς το παλιό φράγκικο φρούριο και το άλλο κατηφορίζει στην κάτω πόλη μέσω της πύλης της Μονεμβασιάς, διασχίζοντας καταπληκτικά αξιοθέατα. Στο υψηλότερο σημείο θα σας αιχμαλωτίσει η θέα των απόκοσμων και γεμάτων ομίχλη χαραδρών του Ταυγέτου από τη μία πλευρά και ο **Ευρώτας** που χάνεται ανάμεσα στους πορτοκαλεώνες από την άλλη. Στην άνω πόλη θα επισκεφθείτε τις εκκλησίες της **Αγίας Σοφίας**, του **Αγίου Νικολάου**, καθώς και το φιλόξενο γυναικείο μοναστήρι της **Παντάνασσας**. Περιπλανηθείτε ανάμεσα στα σπίτια των λόφων και ανακαλύψτε πτυχές μια αλλοτινής καθημερινότητας.

ΑΝΑΒΡΥΤΗ

Στην κάτω πολιτεία θα δείτε τη **Μονή Βροντοχίου** με τα δύο αναστηλωμένα καθολικά και το μουσείο με τα σπάνια ευρήματα που βρίσκεται στο συγκρότημα της μητρόπολης του **Αγίου Δημητρίου**, όπου στις 6 Ιανουαρίου 1449 στέφθηκε αυτοκράτορας ο **Κωνσταντίνος Παλαιολόγος**. Σε πλατεία του **Νέου Μυστρά** δεσποζει ο ανδριάντας του και πίσω το δικό του «Μολών λαβέ» προς τον Μωάμεθ Β' τον Πορθητή: «Το δε την πόλιν σοι δούναι, ούτ' εμόν εστιν ούτ' άλλου των κατοικούντων εν ταύτη. Κοινή γαρ γνώμη πάντες αυτοπροαιρέτως αποθανούμεν και ου φεισόμεθα της ζωής ημών».

Ρωτήστε πώς θα φθάσετε στην – αθέατη από τον δρόμο – είσοδο της **Αγίας Βαρβάρας** που λειτουργούσε σαν κρυφό σχολειό. Καταρράκτες σχηματίζονται στο ποτάμι, στις ρίζες του κάστρου, όπου διακρίνεται το ξωκλήσι του **Αγίου Παντελεήμονα**, κρεμάμενο και λαξευμένο στον βράχο. Στον **Αγιο Ιωάννη τον Θεολόγο** διασώζεται κρήνη με ανάγλυφο από ρωμαϊκή σαρκοφάγο, ενώ την **Παναγία τη Λαγκαδιώτισσα**, στο φαράγγι του Παρορίτη, προστατεύει ένας τεράστιος βράχος. Από τον επικίνδυνο ασφαλτόδρομο με τις φιδίσιες στροφές του αγκαλιάζει το ανατολικό «φρούδι» του Ταυγέτου, σε υψόμετρο 800 μ. πάνω από τον λακωνικό κάμπο, φθάνετε στην **Αναβρυτή**, όπου στην αρχαιότητα υπήρχε το ιερό της θεάς Δήμητρας. Σε ένα διάσελο κοντά στο πανέμορφο χωριό βρίσκεται το μοναστήρι της Φανερωμένης.

Πού να μείνετε

Το ξενοδοχείο **Βυζάντιο** (Νέος Μυστράς, τηλ. 27310 83526) έχει υπέροχη θέα στο κάστρο. Ο **Πύργος** (Νέος Μυστράς, τηλ. 27310 207070) είναι ένα ανακαινισμένο κτίσμα του 1800 με υπέροχη διακόσμηση και επιζωγραφισμένα ταβάνια και τοίχους από τον αρχιτέκτονα Γιάννη Μπαβαρέζο. Ο **Ξενώνας Μαζαράκη** (Πικουλιάνικα, τηλ. 27310 20414), με αυλή και άπλετη θέα στην καστροπολιτεία και στον κάμπο της Σπάρτης, προσφέρει οικίες με ζεστή ατμόσφαιρα και τζάκι.

ΞΕΝΩΝΑΣ ΜΑΖΑΡΑΚΗ

Πού να φάτε

Κλασικά αξια χειμώνα καλοκαίρι το εστιατόριο **Ξενία** (τηλ. 27310 20500) στην είσοδο του κάστρου, με κρέατα από τη φάρμα της οικογένειας και έξοχο αρνάκι λεμονάτο στον φούρνο. Στα **Χρώματα** (τηλ. 27310 23995) η θέα του κάμπου και του κάστρου δελεάζει, όπως και το μοσχαράκι με κολοκύθα και λαχανικά – αν είστε τυχεροί, μπορεί να πετύχετε και live μουσικές βραδιές. Το **Κάστρο** (τηλ. 27310 83526) στην πλατεία του Νέου Μυστρά σερβίρει πίτσα και πεντανόστιμα κεφατεδάκια. Στο Παρόρι, μπορείτε να απολαύσετε πιάτα παραδοσιακής ελληνικής κουζίνας στον **Κέραμο** – στη γραφική πλατεία με τα τρεχούμενα νερά και τα αιωνόβια πλατάνια – και στον **Στελλάκο** (τηλ. 27310 83346), όπου θα ζητήσετε χωριάτικο κοτόπουλο.

ΧΡΩΜΑΤΑ

ΤΟ ΣΤΥΚΡΟΝΗΜΑ ΤΗΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΗΣ

ΑΙΤΟΣ ΙΣΤΑΝΙΝΗΣ Ο ΘΕΟΛΟΓΟΣ